

AUTOREFERAT

Maciej Staszewski

Akademia Muzyczna
im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi
ul. Gdańska 32, 90-716 Łódź

Spis treści

1. Imię i nazwisko
2. Posiadane stopnie i tytuły
3. Dotychczasowe zatrudnienie w jednostkach naukowych/artystycznych
4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311.)
 - 4.1 Maciej Staszewski – *Invocación* na gitarę dziesięciostrunową (2016)
 - 4.2 Antón García Abril – *Dos cantares* na gitarę (2010)
 - 4.3 Carlos Suriñach – *Sonatina* na gitarę (1959)
 - 4.4 Joan Manén – *Fantasia-Sonata* na gitarę op. A-22 (1930)
 - 4.5 Maciej Staszewski – *Alcázar* na gitarę (2015)
 - 4.6 Fernando Lopes-Graça – *Sonatina* na gitarę (1974)
 - 4.7 Regino Sáinz de la Maza – *Soleá* na gitarę (1976)
 - 4.8 Maciej Staszewski – *Sonitus Noctis* na gitarę (2004)
5. Edukacja i wybrana działalność artystyczna

1. Imię i nazwisko – Maciej Staszewski

2. Posiadane stopnie i tytuły

2008 – Magister sztuki

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, Wydział Instrumentalny, kierunek Instrumentalistyka, specjalność gra na gitarze.

2009 – Magister sztuki

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, Wydział Kompozycji, Teorii Muzyki, Rytmiki i Edukacji Artystycznej, kierunek Kompozycja i Teoria Muzyki, specjalność Kompozycja.

2013 – Doktor sztuki muzycznej w dyscyplinie artystycznej Instrumentalistyka

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, Wydział Instrumentalny.
Tytuł rozprawy doktorskiej: „Powstanie i rozwój pierwszej w Polsce klasy gitary w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Łodzi jako inspiracja dla łódzkiego środowiska kompozytorskiego do tworzenia utworów na gitarę na przykładach kompozycji: Jerzego Bauera, Stanisława Mrońskiego, Bronisława Kazimierza Przybylskiego, Zdzisława Szostaka oraz własnych doświadczeń kompozytorskich”.

3. Dotychczasowe zatrudnienie w jednostkach naukowych/artystycznych

2008 – 2013: wykładowca (godziny zleczone); Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi.

2013 – do dziś: adiunkt (cały etat); Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi.

2016 – 2020: Prodzikan Wydziału Instrumentalnego; Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311.)

Płyta CD *Fantasia Ibérica*: Maciej Staszewski – gitara (DUX 1336, 2016)

Idea nagrania niniejszej płyty zrodziła się po wielokrotnych podróżach po Półwyspie Iberyjskim. Inspirację do nagrania zawartego materiału stanowiły z jednej strony iberyjska kultura i architektura, zaś z drugiej strony instrumenty, które w ostatnim czasie udało mi się pozyskać. Jako gitarzysta leworęczny nie miałem wcześniej możliwości szerokiego wyboru instrumentów, lecz właśnie w hiszpańskiej Walencji znalazłem lutnika, który specjalnie dla mnie zbudował 6- i 10-strunową gitarę. Wybór nagranych utworów to efekt poszukiwań materiału oryginalnie napisanego na gitarę, będącego przykładem twórczości hiszpańskich i portugalskich kompozytorów piszących muzykę gitarową w XX i XXI wieku. Dodatkowo na płycie znalazły się także moje kompozycje napisane na 6- i 10-strunową gitarę, inspirowane głównie architekturą Hiszpanii. *Fantasia Ibérica* jest materiałem finalizującym realizowany przeze mnie projekt badawczy *Muzyka gitarowa Półwyspu Iberyjskiego w XX i XXI wieku. Gatunki, style i inspiracja. Analiza zagadnień na przykładzie twórczości wybranych kompozytorów*.

Utwory, które znalazły się na płycie, pochodzą z blisko dziewięciu ostatnich dekad. Są zestawieniem reprezentującym różne style i gatunki muzyczne, np. najstarsza, napisana ok. 1930 roku *Fantasia-Sonata* op. A-22 Joana Manéna jest utrzymana w późnoromantycznym duchu i tradycji. Obok niej znalazła się neoklasyczna *Sonatina* Carlosa Suriñacha i równie tradycyjna w środkach *Sonatina* Fernanda Lopesa-Gracy, impresyjne *Dos Cantares* Antona Garcii Abrila oraz *Soleá* Regina Sainza de la Mazy. Kompozytorzy ci czerpali inspiracje z rodzimego folkloru, głównie w zakresie melodyki i rytmu. Dla mnie jako kompozytora, który na płycie zamieścił trzy własne utwory (*Invocación*, *Alcázar*, *Sonitus Noctis*), najbardziej inspirująca okazała się zabytkowa architektura, przestrzeń i aura gorącej Iberii. One były bodźcem do poszukiwań brzmieniowych i zastosowania skordatury.

Przestrzajanie obu gitar umożliwiło osiągnięcie nowych efektów kolorystycznych i oryginalnego sposobu rezonowania instrumentów.

Mam nadzieję, że płyta *Fantasia Ibérica* przyczyni się do popularyzacji hiszpańskich i portugalskich utworów, które znalazły się na niej i które zbyt rzadko grane są przez polskich gitarzystów. O dodatkowej wartości wszystkich nagranych kompozycji można przeczytać w komentarzu zamieszczonym w booklecie: „O utworach z tej płyty można powiedzieć, parafrazując dedykację utworu Joana Manéna, że to żywa muzyka *por y para guitarra y guitarristas* – nie do szuflady pisana a dla konkretnych wykonawców, często we współpracy z nimi i dzięki ich wykonawczym wskazówkom”. Dzieła Manéna i Suriñacha powstały dla Andrésa Segovii, Fernando Lopes-Graça pisał na gitarę zainspirowany grą swojego przyjaciela Piñeiro Nagy’ego, adresatem gitarowych dzieł Garcii Abrila był m.in. Gabriel Estarellas – profesor Królewskiego Konserwatorium w Madrycie.

4.1 Maciej Staszewski – *Invocación* na gitarę dziesięciostrunową (2016)

Invocación na gitarę 10-strunową jest kompozycją napisaną w 2016 roku. Inspiracją do powstania tej kompozycji był sam instrument i jego możliwości wykonawcze. W utworze zastosowałem strój gitary zawierający „podwojone struny” tj. druga i trzecia struna nastrojone są na dźwięk „a”, zaś siódma i dziewiąta na dźwięk „f”. *Invocación* to wstęp do płyty, ale także pierwsza część powstającej suity zatytułowanej *Andalucía*. Cała suita będzie oparta na zastosowanym w *Invocación* stroju, tym samym kontynuując w kolejnych ogniwach nastrój pierwszej części.

4.2 Antón García Abril – *Dos Cantares* na gitarę (2010)

Antón García Abril to kompozytor urodzony w 1933 roku w Teruel w środkowo-wschodniej Hiszpanii. Jest artystą wszechstronnie wykształconym w zakresie kompozycji, dyrygentury i muzyki filmowej. W swojej twórczości Abril znaczące miejsce poświęcił właśnie gitarze. *Dos Cantares* zarejestrowane na płycie to kompozycja napisana na zlecenie 27. edycji Międzynarodowego Konkursu Gitarowego im. Andrésa Segovii w Granadzie. Utwór był obowiązkową pozycją w drugim etapie konkursu w 2011 roku, a sam kompozytor miał okazję oceniać wykonania „dwóch pieśni”, bowiem zasiadał w jury konkursu. Pomysły fakturalne zastosowane w obu pieśniach stanowią ciekawe rozwiązanie dla konstrukcji

utworu. W mojej opinii *Dos Cantares* jest bardzo ciekawą propozycją w hiszpańskiej muzyce gitarowej ostatniej dekady.

4.3 Carlos Suriñach – *Sonatina* na gitarę (1959)

Hiszpański kompozytor urodzony w 1915 roku w Barcelonie uznawany jest za jednego z najwybitniejszych kompozytorów muzyki baletowej w XX wieku. Zarejestrowaną na płycie *Sonatinę* Suriñach dedykował wybitnej postaci światowej gitarystyki Andresowi Segovii. Wielki gitarzysta najprawdopodobniej nigdy nie sięgnął po tę kompozycję podczas swoich koncertów. Utwór zbudowany jest z trzech kontrastujących części. W muzyce słyszalna jest wyraźnie taneczna inspiracja. Kompozycja jest bardzo dobrze skonstruowana z punktu widzenia wykonawcy, wręcz jej wykonanie pozwoliłoby sądzić, że *Sonatinę* stworzył gitarzysta. W odniesieniu do czasu powstania utworu, kiedy na światowych scenach królowały nowości w muzyce, *Sonatina* Suriñacha nie wprowadza „nowości fakturalnych” czy efektów sonorystycznych, lecz wartości utworu należy upatrywać w rytmice i melodyce, naturalnie osadzonej w iberyjskim nastroju.

4.4 Joan Manén – *Fantasia-Sonata* na gitarę op. A-22 (1930)

Kataloński skrzypek i kompozytor Joan Manén (1883-1971) od młodości był przez swojego ojca jako cudowne dziecko. Te słowa potwierdziła publiczność, która okrzyknęła go następcą Sarasatego. To właśnie grając na skrzypcach Pabla Sarasatego, Manén zachwycał słuchaczy na całym świecie. Gitarze kompozytor poświęcił tylko jeden utwór napisany dla Andresa Segovii (jak zapisano w dedykacji *Por y para Andrés Segovia, czyli dla i przez niego*). Wielka forma złożona jest – jak wskazuje na to sam tytuł – z kilku ogniw zbudowanych na kontrastach fakturalnych i wyrazowych odpowiadających kolejnym częściom cyklu sonatowego. Motywem łączącym wszystkie te ogniwa jest dwutaktowy temat otwierający kompozycję. Joan Manén, czerpiąc z późnoromantycznych mistrzów, stworzył własny obraz fantazji gitarowej z jednej strony tradycyjnej, z drugiej zaś bogatej w zmienność języka muzycznego. O powstałym około 1930 roku utworze adresat dedykacji mówił, że to „najważniejszy utwór napisany na gitarę”. W mojej opinii jest to kompozycja bardzo wymagająca dla wykonawcy, a w swej formie i jej złożoności może przywoływać skojarzenia z *Rossinianami* Maura Giulianiego.

4.5 Maciej Staszewski – *Alcázar* na gitarę (2015)

Utwór napisałem na zamówienie Polskiego Towarzystwa Muzyki Współczesnej, w ramach programu „Kolekcje” (priorytet „Zamówienia kompozytorskie”), realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca. Zamówienie nie dookreślało jednakże tematyki kompozycji, tylko przeznaczenie. Utwór był pisany z myślą o powstającym pierwszym albumie muzyki współczesnej dla młodych wykonawców. Inspiracją do napisania *Alcázar* był mój pobyt w hiszpańskiej Granadzie i czas spędzony w tamtejszej Alhambrze. W kompozycji zastosowałem zmieniony strój gitary, gdzie druga struna przestrojona jest na dźwięk „b”, trzecia na „a”, zaś szósta na „d”. Nowym elementem, który wprowadziłem do tego utworu, są flażolety brzmiące dopiero po szarpnięciu struny.

4.6 Fernando Lopes-Graça – *Sonatina* na gitarę (1974)

Jedyna zarejestrowana na płycie portugalska kompozycja to *Sonatina* na gitarę Fernanda Lopesa-Graça. Kompozytor w dwudziestowiecznej Portugalii uznawany jest za jednego z najwybitniejszych twórców. *Sonatina* jest jednym z utworów poświęconych przez niego gitarze klasycznej. Królująca w Portugalii gitara portugalska całkowicie zdominowała tamtejszą muzykę gitarową. Muzykę *fado* charakterystyczną dla Portugalii zarówno w odmianach *fado cantado* z Lizbony i Porto oraz *fado* z Coimbry, cechowało użycie gitary portugalskiej oraz czerni, w którą ubierali się śpiewacy. Tylko nieliczni kompozytorzy w XX wieku sięgali po klasyczną 6-strunową gitarę. *Sonatina* jest dla mnie przykładem neoklasycznego obrazu zabarwionego iberyjskimi cechami. Jest ciekawą propozycją na tle XX-wiecznych kompozycji gitarowych, stanowiąc oryginalne postrzeżenie faktury gitarowej oraz swobodne operowanie melodyką i rytmiką dla oddania rodzimego twórcy stylu kompozytorskiego.

4.7 Regino Sáinz de la Maza – *Soleá* na gitarę (1976)

Regino Sáinz de la Maza urodził się w 1896 roku w Burgos w Hiszpanii. Był koncertującym gitarzystą, kompozytorem i redaktorem wielu wydań gitarowych dzieł. W swojej twórczości kompozytor skupiał się głównie na tradycyjnej hiszpańskiej muzyce ludowej. Zarejestrowana na płycie *Soleá* jest przykładem przeniesienia na grunt klasycznej gitary jednego z najstarszych stylów muzyki flamenco. *Soledad* czyli samotność to wywodząca się z Triany

w Sewilli andaluzyjska pieśń. Kompozytor nie przekłada dosłownie ludowych wzorów lecz kreuje własne stylizacje.

4.8 Maciej Staszewski – *Sonitus Noctis* na gitarę (2004)

Sonitus Noctis jest najstarszą kompozycją wśród moich utworów zarejestrowanych na płycie. Trzyczęściowa forma zbudowana jest na zasadzie kontrastów fakturalnych i wyrazowych. W utworze zastosowałem głównie współbrzmienia sekundowo-kwartowe. Część pierwsza oparta jest na powtarzanym motywie opadającego glissanda, wokół którego pojawiają się rozwijane motywy melodyczne. Każda z trzech części jest swego rodzaju ulotnym obrazem. Druga część w całości oparta jest na szybkich arpeggiach, które prowadzą do zamykającego portamenta z kontrapunktem flażoletów. Ostatni obraz to scherzo, bogato zrytmizowane i żywiołowe. *Sonitus Noctis* zostało wydane przez Polskie Wydawnictwo Muzyczne w latach 2007 oraz 2015.

5. Edukacja i wybrana działalność artystyczna

Naukę rozpocząłem w 1991 roku w Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia im. Henryka Wieniawskiego w Łodzi. Z powodu braku możliwości wyboru gitary klasycznej jako głównego instrumentu w początkowej fazie nauczania rozpocząłem grę na fortepianie, a po dwóch latach zmieniłem instrument na gitarę. Podczas nauki w szkole muzycznej I i II stopnia byłem laureatem konkursów, m.in. 4. edycji Konkursu Młodego Gitarzysty w Łodzi (1998 r.) czy Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Gitarowej Gryfice – Trzebiatów (2002 r.). W 2002 roku otrzymałem stypendium Ministra Kultury za działalność artystyczną. W 2003 roku ukończyłem z wyróżnieniem oraz dyplomem za działalność muzyczną na rzecz szkoły i środowiska Państwowe Liceum Muzyczne im. Henryka Wieniawskiego w Łodzi w klasie mgr Małgorzaty Sztern-Dany. W tym samym roku rozpocząłem studia gitary klasycznej w Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi w klasie prof. Jerzego Nalepki. W 2004 roku podjąłem równoległe studia kompozycji w klasie prof. Jerzego Bauera. Od początku studiów łączyłem działalność wykonawczą z kompozytorską. W 2003 roku wystąpiłem w roli solisty i kompozytora podczas I Festiwalu Sakralnego *Muzyka u O.O. Jezuitów*, gdzie zaprezentowałem swoją kompozycję – *Concertino* na gitarę i orkiestrę. W 2005 roku podczas V Ogólnopolskiej Sesji Gitarystyki Polskiej odbywającej się w Łodzi

powtórzyłem wykonanie *Concertina* oraz prawykonałem nową kompozycję – *Fantazję* na gitarę i orkiestrę smyczkową. Dwa lata później podczas VI Ogólnopolskiej Sesji Gitarystyki Polskiej zaprezentowałem *I Koncert gitarowy*, którego fragmenty zostały wykorzystane w filmie dokumentalnym *Moja polskość* emitowanym w Programie 2 Telewizji Polskiej. Równolegle tworzyłem solowe utwory gitarowe, m.in. *3 Etiudy koncertowe*, *Zaklęcia* oraz *Sonitus Noctis* – kompozycję wydaną przez Polskie Wydawnictwo Muzyczne w 2007 oraz 2015 roku. Jeden z najnowszych utworów – *Alcázar* na gitarę solo – powstał w 2015 roku na zamówienie Polskiego Towarzystwa Muzyki Współczesnej, w ramach programu „Kolekcje” (priorytet „Zamówienia kompozytorskie”), realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca. W sumie jestem autorem kilkudziesięciu kompozycji gitarowych – na gitarę solo i z towarzyszeniem orkiestry, utworów fortepianowych, kameralnych, chóralnych i elektroakustycznych. Moje utwory były wielokrotnie wykonywane w Polsce i za granicą.

Jako solista i kompozytor współpracowałem m.in.: z Orkiestrą „Łódzkie Smyczki”, „Polish Camerata”, Orkiestrą Kameralną Akademii Muzycznej w Łodzi, Orkiestrą Akademii Beethovenowskiej i Orkiestrą Kameralną „Progress”. Występowałem m.in. na Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”, Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Improwizowanej „Ad Libitum”, Międzynarodowym Festiwalu Indywidualności Muzycznych im. Aleksandra Tansmana, Światowych Dniach Muzyki ISCM, Xiamen International Music Exhibition w Chinach, Tczewskim Festiwalu Gitarowym. Wielokrotnie brałem udział w sesjach „Musica Moderna” jako kompozytor i solista. Od 2017 roku koncertuję kameralnie z saksofonistą Pawłem Gusnarem. Wspólnie wystąpiliśmy m.in. w ramach cyklicznych *Wieczorów muzycznych* w łódzkiej Akademii oraz cyklu koncertów w Pałacu w Jabłonninie. W maju 2017 roku wraz z Tomaszem Fechnerem, Bartoszem Paprotem i Orkiestrą Kameralną „Progress” pod dyktando Szymona Morusa dokonałem prawykonania *Koncertu Gdańskiego* na 3 gitary i orkiestrę.

Zajmuję się także muzyką improwizowaną, biorąc udział w projektach *free improvisation*. Współpracuję m.in. w ramach grupy muzyki improwizowanej P.U.R. Collective z Krzysztofem Knittlem, Alexeyem Kruglovem, Yuriyem Yaremczukiem, Tomaszem Chołoniewskim, Miłoszem Luczyńskim. Jako członek tej grupy nagrałem płytę *Nichi Nichi Kore Kon'nichi*, która ukazała się w 2015 roku nakładem Domu Wydawniczego FOR TUNE® (CD 0056).

W 2016 roku zakończyłem projekt badawczy *Muzyka gitarowa Półwyspu Iberyjskiego w XX i XXI wieku. Gatunki, style i inspiracje. Analiza zagadnień na przykładzie twórczości*

wybranych kompozytorów. W ramach projektu przeprowadziłem badania nad muzyką iberyjską i zorganizowałam seminaria tematyczne z koncertami i wykładami. Materiałem wieńczącym projekt jest płyta CD *Fantasia Ibérica* wydana przez wydawnictwo DUX z końcem 2016 roku (CD 1336). Pojawienie się płyty zostało pozytywnie odnotowane w mediach branżowych („Sześć Strun Świata”, „Audio”, „Audio Lifestyle”, wywiad w magazynie fonograficznym „Płytomania” Jacka Hawryluka w Programie 2 Polskiego Radia). Pracę wykładowcy w macierzystej uczelni rozpocząłem po ukończeniu studiów gitary (2008) i kompozycji (2009). W 2013 roku uzyskałem stopień naukowy doktora sztuki muzycznej. Obecnie pracuje na stanowisku adiunkta w Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi. Prowadzę zajęcia w zakresie gitary klasycznej, zespołów kameralnych, improwizacji, technik wykonawczych muzyki XX i XXI wieku, a także wprowadzenia do kompozycji. Pełnię funkcję prodziekana Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Łodzi w kadencji 2016-2020. Aktywnie uczestniczę w pracach Katedry Wykonawstwa Muzyki Współczesnej, Akordeonu, Gitary i Harfy, m.in. jako koordynator cyklicznych *Koncertów gitarowych* (od roku 2013) i współorganizator tematycznych seminariów połączonych z otwartymi lekcjami dla uczniów szkół muzycznych z regionu łódzkiego. W działalności organizacyjnej na rzecz macierzystej Katedry i Wydziału Instrumentalnego wykorzystuję kilkuletnie doświadczenie zdobyte w pracy na stanowisku specjalisty w Biurze Promocji Akademii Muzycznej w Łodzi (2009-2016). Za bogatą działalność na rzecz Uczelni otrzymałem czterokrotnie Nagrodę JM Rektora.

Dopełnieniem mojej pracy dydaktycznej jest uczestnictwo w pracach jury kilku ogólnopolskich i regionalnych konkursów gitarowych: w Strzyżowie (2014), Zambrowie (2014), Lublinie (2014) i Tczewie (2016, 2017). Jako juror oceniałem również polskie kompozycje w ramach Konkursu ISCM World New Music Days (Kanada 2017).

